BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 222 Marți 15 August 1939
8 Pagini P

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

14 August 1916

In ziua istorică de 14 August 1916, când România a tras sabia pentru înfăptuirea unității sale naționale, odată cu mobilizarea forțelor armate, s'au considerat mobilizate conștiințele Românilor de pretutindeni. A fost o zi de mult așteptată, care avea să însemne în istorie. afirmarea voinței poporului român de a-și îndeplini, prin lupte și sacrificii, supremul său ideal.

România n'a făcut un război spre a cuceri teritoriile altor popoare, slăbite și învinse, ci un război impus de dreptul sfânt al popoarelor de a-și asigura libertatea, independența și unitatea lor.

Transilvania, Banatul, Bucovina și celelalte ținuturi românești au făcut parte din fostul imperiu austro-ungar, prin forță sau rapt. Impotriva voinței Românilor, puternic manifestată în ziua de 3 Mai 1848, pe câmpia Târnavelor de lângă Blaj, Ungaria a anexat Transilvania în 1867, în schimbul compromisului ce l-a încheiat cu monarhia habsburgică și din care s'a născut acel „dualism" austro-ungar, ce a însemnat robia Românilor și a celorlalte naționalități subjugate.

Statele nu se mențin prin compromisuri de asemenea natură; nici drepturile naționalităților la libertate, independență și unire. nu pot fi stinse, oricare ar fi stăpânitorul lor vremelnic. In 1916 Austro-Ungaria era condamnată pieirei. Nu putea să mai existe acea alcătuire anacronică și monstruoasă de stat, în care o minoritate domina majoritatea formată din diferite naționalități pe temeiul forței.

Tratatul de alianță încheiat la 4 August 1916, între România, Anglia, Franța, Italia și Rusia, urmat de declarația de război a României împotriva Austro-Ungariei, ce a fost adusă la cunoștința cancelarului ei, în ziua de 14 August 1916. au fost cele dintâi acte politice și militare din cursul războiului mondial, în care s'a pus problema dezmembrării acestui stat, pe baza celor două mari principii de drept, — principiul naționalităților și al auto-determinării popoarelor, ca un imperativ categoric al politicei de război a aliaților.

Până atunci, după cum a recunoscut Clemenceau, nu s'a desprins din politica de război a aliaților un program în care să se prevadă dezmembrarea imperiului habsburgic prin aplicațiunea celor două principii cardinale. In deosebi, argumentarea temeinică a declarației noastre de război, sprijinită pe drepturile imprescriptibile ale poporului român din Ungaria și Austria, de a se libera de sub jugul dominatorilor și de a se uni într'un stat național, nu numai că a legitimat intervenția armată a României, dar a contribuit să pună problema întreagă a dezmembrării monarhiei habsburgice, în favoarea tuturor naționalităților.

Căci numai prin dispariția acelui stat ce nu mai răspundea, nici principiului echilibrului, nici principiilor naționalităților, s'a putut organiza noua Europă de drept.

De aceea intrarea României în război a avut cele mai însemnate consecințe politice și militare, care au modificat adânc stările de fapt și de drept din Europa centrală.

Liberarea fraților noștri de peste Carpați și unirea Transilvaniei, Banatului și Bucovinei cu vechiul regat, n'a fost de cât consecința logică a stingerei unui proces istoric, prin triumful dreptului.

Sacrificiile făcute de noi în războiul din 1914—1919, au fost grele, dar încununate de izbânda dreptății.

Noi, Românii, nu ne-am războit acum 23 ani ca să cucerim teritorii ce ar fi ținut pe bună dreptate de alte țări. Am declarat război numai împărăției austro-ungare, ca să liberăm pe frații noștri de peste Carpați și să înfăptuim întregirea statului acesta, în frontierele sale firești. N'am luat niciun petec de pământ ne-românesc de la nimeni și nici nu ne gândim să luăm vreodată; dar nici nu vom îngădui să ni se nesocotească dreptul nostru și să se atingă cineva de patrimoniul nostru național.

Națiunea noastră este în plină vigoare a tinereței.

Ea abia a intrat în faza renașterei sale naționale și culturale. Cu forțele unite ale tuturor fiilor și cetățenilor săi, România înțelege să fie, totdeauna în serviciul civilizației și al păcei și în strânse legături cu apărătorii lor.

Ea va ști, oricând, să-și apere drepturile și libertățile, consfințite, nu numai prin tratate, dar prin jertfele celor mai buni din fiii săi.

INTALNIREA DELA SALZBURG

de I. LUGOSIANU

In situația internațională de astăzi, întâlnirea contelui Ciano cu d. von Ribbentrop la Salzburg este în ordinea logică a evenimentelor.

Contactul direct al oamenilor de Stat răspunzători a devenit metoda cea mai practică pentru tratarea afacerilor internaționale, într'o vreme când vitesa joacă un rol precumpănitor în problemele diplomatice și când situațiile se modifică de la o zi la alta. Activitatea axei în deosebi, a fost totdeauna caracterizată de frequența schimburilor de vederi directe între miniștrii de externe sau fruntașii politici germani și italieni.

D. von Ribbentrop și contele Ciano nu s'au mai întâlnit de la 22 Mai, când s'a semnat la Berlin tratatul de alianță dintre Reich și Italia. De atunci până astăzi numeroase schimbări s'au produs în situația internațională: negocierile anglo-sovietice, cu toată încetineala lor, au realizat progrese și în ceasul de față misiunile militare franceză și engleză discută cu comandamentele sovietice modalitățile tehnice ale unei colaborări încă nedesăvârșite pe terenul politic; tratatele de asistență mutuală ale Turciei cu Marea Britanie și Franța au intrat și ele în faza pregătirii militare a amănuntelor de executare; vizita generalului Ironside la Varșovia a urmărit același obiectiv, în ce privește eventuala intrare în vigoare a garanțiilor britanice către Polonia; intensa activitate politică internă din Spania face mai actuală ca oricând problema viitoarei orientări a noului regim spre politica tradițională de neutralitate sau spre solidaritatea cu celelalte Puteri totalitare; în Extremul Orient chestiunea transformării pactului antikomintern într'o alianță militară a țărilor axei cu Japonia este pusă pe planul posibilităților apropiate; rezistența izolaționiștilor americani față de acțiunea de solidaritate democratică a Președintelui Roosevelt și denunțarea tratatului comercial din 1911 cu Japonia de către Statele Unite, reprezintă în fine pentru Puterile axei fapte politice de o importanță capitală.

Intrevederile ministrului de externe italian cu d. von Ribbentrop, în vechea cetate arhiepiscopală a Salzburgului, au putut deci fi prilejul unei largi examinări a evenimentelor și unor amănunțite consultări asupra situației internaționale, care în trecut era rezultatul solidarității de interese dintre Puterile axei și care, după 22 Mai, a devenit o obligație a tratatului lor de alianță.

Intr'adevăr, prin tratatul din Mai, Italia și Reichul se obligă să rămână „în contact constant spre a se înțelege asupra tuturor chestiunilor privind interesele lor comune sau situațiunea generală din Europa", iar în cazul când „interesele lor comune" ar fi amenințate de evenimente internaționale de orice fel, cele două părți vor angaja imediat consultări asupra măsurilor de luat pentru apărarea intereselor lor". Pe temeiul acestor clauze, pare deci logic ca, în afară de examenul general al unei situații internaționale atât de încordate, cei doi miniștri de externe și colaboratorii lor să fi examinat și măsura în care problema arzătoare a Danzigului poate reprezenta un interes comun celor două părți sau modul în care Italia ar da Reichului sprijinul său „politic și diplomatic", conform tratatului de alianță, în această chestiune considerată de Germania ca un interes vital.

Tratatul din 22 Mai prevede în fine și o clauză — rareori obișnuită în texte de acest fel — privitoare la legăturile comune ale semnatarilor cu alte State. „Conștiente, spune art. 6 al tratatului, de importanța relațiunilor lor comune cu Puterile, care le sunt prietene, cele două părți contractante sunt hotărîte să menție și în viitor aceste relațiuni și să le organizeze în comun, conform intereselor concordante, care le leagă cu aceste Puteri".

Prezența contelui Csaky la Salzburg, în timpul întrevederilor, face să apară probabilă, în ciuda desmințirilor oficiale maghiare, consultarea asupra organizării legăturilor comune ale axei cu Ungaria, care, potrivit ultimelor declarații ale contelui Csaky, și-a proclamat oficial deplina ei solidaritate cu politica axei. Bunele legături tradiționale dintre Polonia și Ungaria, într'un moment când chestiunea Danzigului este atât de actuală, pun evident în această privință o problemă, care merită să fie examinată de aproape.

Relațiile dintre Puterile axei și Japonia intră și ele în aceiași categorie. Rolul Japoniei în echilibrul internațional al forțelor este astăzi atât de mare, încât problema unei alianțe militare cu Japonia intră, în chip logic, în cadrul convorbirilor de la Salzburg.

Fără îndoială, în lipsa unor declarații autentice sau a unor informații autorizate, aceste considerații nu au decât valoarea unor ipoteze, însă atât structura tratatului de alianță italo-german, cât și înfățișarea actualei situații internaționale le dă un grad ridicat de probabilitate.

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai au sosit în Capitală

Sâmbătă d. a. au sosit în Capitală M. S. Regele și Măria Sa Marele Voevod Mihai.

Trenul regal venind dela Constanța a intrat în gara Mogoșoaia, la ora 6.15.

La coborârea din tren M. S. Regele și Măria Sa Marele Voevod Mihai au fost întâmpinați de membrii guvernului în frunte cu d. Armand Călinescu, președintele consiliului de miniștri; de d-nii general de corp de armată Ilasievici, general Argeșeanu, comandantul corpului II armată; general Victor Dombrowski, primarul Capitalei, col. adjutant Stavăr, etc.

Dela gara Mogoșoaia, Suveranul și Moștenitorul Tronului au plecat cu automobilul la palatul Cotroceni.

Din trenul regal au descins d-nii Ernest Urdăreanu, ministrul palatului; Const. Flondor, mareșalul palatului; maior H. Raru și dr. Mamulea.

Generalul Jordana, președinte al consiliului superior de stat spaniol

Tanger, 12 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" află din sursă bună că generalul Jordana, fost ministru de externe, urmează să fie numit președinte al consiliului superior de stat. Generalul Jordana ar urma să prezideze astfel un fel de consiliu privat, destinat să sfătuiască pe Caudillo, în afară de guvern și în afară de Falangă.*

Generalul Davila ar urma să fie numit președinte al tribunalului suprem militar.

——xXO◉OXx——

Croaziera ducelui și ducesei de Kent în Marea Egee

Atena, 12 (Telegraph-Orient).— Ducele și ducesa de Kent au făcut croazierea lor pe bordul yahtului iugoslav „Tisa" dealungul coastei orientale a Greciei, vizitând între altele portul Volo. Mâine dimineață, yahtul va sosi la Pireu.

Primele conversații militare anglo-franco-sovietice

Guvernul german va trimite pe generalul Sirovy la Moscova

Moscova, 12 (Rador). — Primele conversații între delegațiile militare britanică, franceză și sovietică au durat peste trei ore.

Nu s'a dat nici un comunicat.

*

Moscova, 12 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" semnalează faptul că banchetul oferit aseară de Voroșilov în onoarea ambasadorilor și delegaților militari britanici și francezi s'a desfășurat într'o atmosferă de mare cordialitate. Mareșalul sovietic a închinat pe rând pentru armata franceză și armata engleză, iar șefii celor două delegații au răspuns prin toasturi călduroase.*

Banchetul era prezidat de d. Potemkin și de d. Voroșilov. După masă oaspeții au asistat la un concert.

MISIUNEA GENERALULUI SIROVY

Paris, 12 (Rador). — **„Paris Soir" publică următoarea informație:**

„Aflăm că guvernul german va trimite pe generalul Sirovy într'o misiune la Moscova.

După lovitura dela 15 Martie generalul Sirovy s'a raliat cancelarului Hitler și politicii sale. Fuehrerul trimite pe fostul general cehoslovac pentru a-și da seama la fața locului de întinderea și semnificația negocierilor militare franco-anglo-sovietice".

GENERALUL SIROVY

Anglia trimite noui trupe în Tanganyka

Londra, 12 (Rador).— **Se anunță din Dar el Salam că două companii din batalionul II Kings African Riffles și statul major al acestui batalion, care-și are garnizoana în Zomba (Nyassaland), au fost transferate în Tanganyka.**

Aceste măsuri se încadrează în planul de întărire a apărării teritoriului Tanganika.

Inoirea flotei comerciale italiene

Roma, 12 (Rador). — *Impunătorul plan de înoire a flotei comerciale italiene a intrat în faza înfăptuirilor, odată cu lansarea motonavei „Calino", construită în șantierele Monfalcone din Triest, pentru linia Italia-Pireu - Rodos-Alexandria, a societății „Adriatica".*

Noua motonavă rapidă este prevăzută cu instalațiile cele mai moderne și cu toate perfecțiunile tehnice navale.

Programul de construcții noi al celor patru mari companii italiene de pasageri cuprinde 47 vapoare, cu un tonaj total de 250.000 tone.

In audiență la președintele Turciei

Cu prilejul vizitei la Ankara, amiralul britanic Cunningham, comandantul forțelor navale anglo-franceze din Mediterană, a fost primit în audiență de d. Ismet Inonu, președintele republicei turcești. In clișeul nostru, marele bărbat de stat turc alături de amiralul englez.

NOTE

O întâmplare cu „hoți de bună dimineața"

Hoții „de bună dimineața", — se știe, — sunt cei cari în revărsatul zorilor, după o zi și o noapte de zăduf, îți se strecoară în casă, pe fereastră, când îți e somnu mai dulce, vara...Feriți-vă de ei cât puteți și cum puteți, dar să nu căutați să-i și omorâți, fiindcă iată ce i s'a întâmplat distinsului meu prieten generalul aviator X., azi în retragere.

Sunt câțiva ani de când, venit noaptea acasă, vara, dela o grădină, — după ce s'a dezbrăcat și și-a așezat pe noptieră portmoneul cu întreaga soldă pe acea lună, ceasornicul de aur, un stilou și un splendid inel, — a stins lumina și a deschis fereastra, culcându-se.

Dimineața când s'a deșteptat, n'a mai găsit nimic pe noptieră.

Înțelegând că a fost jefuit, — și amintindu-și că un „tip" îl privise atent în seara din ajun, când desfăcuse portmoneul, la grădina unde mâncase, — omul s'a resemnat, dar și-a făcut și un plan. Și-a cumpărat alt portmoneu și alt ceasornic, — acesta nu de aur, fiindcă solda nu i s'a achitat a doua oară, — și seara s'a dus la aceeaș grădină. A tresărit, aproape încântat, părându-i-se că-l vede pe acelaș tip, și a povestit unor amici, — tare, ca să fie auzit, — că are în buzunar prețul a zece vagoane de grâu.

„Tipul" la o masă vecină, se pare că a auzit... Fapt este că păgubașul, când a venit după aceea acasă, a avut impresia că-l vede pe trotoar, pândind alături, în umbră...

„Bun!" și-a zis prietenul meu... Și intrând în casă, a făcut ce-a făcut și în noaptea precedentă, cu adaosul numai că, culcându-se, a pus sub pernă un revolver încărcat, un Steyer grozav...

Pe fereastra lăsată tot deschisă, i s'a părut că aude pașii prudenți ai cuiva care dă târcoale... „Bun!" și-a zis iar amicul meu... Și, ca să grăbească momentul când hoțul „de bună dimineață", băgând capul pe fereastră, avea să se aleagă cu scăfârlia găurită în chip desigur mortal, amicul meu s'a prefăcut că sforăie strângând în mână revolverul încărcat... Odată, de două ori, și se ascultă singur, pândind momentul, aprobând hotărârea de a pedepsi fără milă, pe nemernicul care...

Incă o sforăitură, simulată, ca să-l momească pe hoț, — și încă una, care era acum adevărată, și amicul meu a adormit deabinelea...

Dimineața, când s'a deșteptat, noptiera era goală, a doua oară. Revolverul însă, era la locul lui, sub pernă, un revolver Steyer, grozav... — **M. Negru.**

Statele-Unite exportă arme în valoare de 39.900.000 de dolari

Washington, 12 (Rador). — Departamentul de stat anunță că pe luna lulie s'au acordat permise pentru exportul de arme și munițiuni în valoare de 39.900.000 dolari, din care 35.000.000 dolari pentru avioane în piese detașate destinate Franței.

Cifra de 35.000.000 dolari constituie un record în ce privește valoarea armelor exportate de Statele Unite într'o singură țară pe timp de o lună.

Un tren petrolifer s'a ciocnit cu un tren de marfă în portul Ramadan

Giurgiu, 12 August

Astă noapte, la ora 3 jum., o puternică ciocnire de trenuri s'a întâmplat pe linia II-a a portului Ramadan.

Un tren de cisterne, încărcate cu benzină, care intra în port, spre bazinul de petrol, a întâlnit, pe aceeaș linie, o locomotivă și câteva vagoane de marfă, care făcea manevră.

Ciocnirea a fost atât de puternică, încât un vagon de marfă a fost sfărâmat și ridicat peste locomotivă. Alt vagon a fost deasemenea sfărâmat în parte, iar ambele locomotive au suferit stricăciuni însemnate.

Frânarul Ene Marin, care se afla în fața cabinei de canalizare, a fost lovit și omorât pe loc.

Cablul telegrafic, care face legătura cu Bulgaria, situat în marginea liniei ferate, a fost rupt, întrerupându-se comunicația.

Numai grație faptului că cele două trenuri nu circulau cu viteză mare s'a evitat un dezastru, mai ales că vagoanele erau încărcate cu benzină, iar în apropiere se afau marile magazii de sare, construite din scânduri, cari, dacă ar fi luat foc, flăcările s'ar fi întins la instalațiile și cazanele de petrol din apropiere.

Totuși, pagubele sunt destul de însemnate.

Fiind anunțate autoritățile, fața locului au sosit d-nii I. Fudulu, prim procuror; P. Drăgănescu, jude-instructor; Mircea Duniceanu, căpitanul portului; Ion Ungureanu, șeful stației ș. a.

Primele cercetări au stabilit vinovăția impiegatului de mișcare Constantin Pantea, de la stația Ramadan.

In cursul zilei de azi au fost auziați șeful de manevră Stefan Rotărescu și mai mulți alții.

Ancheta se continuă la cătănia portului.

Azi d. a. echipele de lucrători au curățat linia, care a fost redată circulației.

——oxo❖oxo——

Demisia guvernului egiptean a fost respinsă

Cairo, 12 (Rador). — **Corespondentul agenției „Reuter" anunță că Regele Faruk a refuzat să primească demisia primului ministru.**

BRAȘOVUL

de RADU D. ROSETTI

Fie fiindc'am copilărit în el — elev în clasa I gimnasială al liceului Șaguna, coleg cu Ștefan Iosif, în tovărășia căruia scoteam la șapirograf o foaie săptămânală, *Păcală* — fie fiindcă mă leagă de oraș atâtea amintiri, (am cântat și'n cor la Sfântul Nicolae din Șchei, plătit cu un fiorin pe lună, baia și mersul la biserică fiind obligatorii), fapt e că iubesc Brașovul cu patimă. De mai bine de cincizeci de ani vin la poalele Tâmpei cel puțin de trei ori pe an. De câte ori mă'ntorc de pe meleaguri străine, în trecere spre București, *musai* să mă opresc câteva zile și'n bătrâna cetate românească.

Trenul mă duce, și gândurile năpădesc: 7 ani, vară; plecare cu bunica „la băi". Predealul, granița, finanții unguri. Valea romantică a Timișului, un tunel lung din care eșiai negru, însfârșit, *Kronstadtul* cu hotelurile azi dispărute *No Einz* și *Pomul Verde*. Cum să uit nebunia de cafea cu lapte, însoțită de pezmeții faimoși și azi?

Urma plecarea cu *chervanul*, la brădetul din Tușnad, cale lungă de-o zi, că nu exista încă tren, și-așa te duceai pe vremuri spre *Tușnad, Elöpatak, (Vâlcele) Borsec* sau *Zaizon*, stațiunile climaterice la modă odinioară.

Arad, Sighișoara... M'apropii de țintă și depăn iar firul amintirilor: Cu șapca de licean pe-o ureche, (model Carol I) cu roșu, galben și albastru în fundul chipiului, (ungurii nu ne dădeau voe să purtăm tricolorul) am pus și eu pe furiș flori pe mormântul lui Andrei Mureșanu, am scrâșnit din dinți și a trebuit să declin și eu în limba lui Arpad, *Tudom Tudod, Tudja* — altfel nu puteam trece clasa.

Am fost de față la dărâmarea porții dela intrarea în cetate, aidoma cu cea existentă încă la capătul străzii Mureșenilor, unde Junii trebuiau înainte de marele război să se oprească; i-am văzut și'n ziua de biruință, când destinul li plinindu-se, au ocolit *Șfatul* de trei ori.

Ba, am făcut și pe pompieru! Când suna clopotul din vârful *Șfatului* odată, era semn că arde în cetate; când suna de două ori, ardea în *„Brașovechi"* când suna de trei ori, în Șchei. Afară de pompierii locali, alergau la fața locului, să dea ajutor, toți cetățenii. Mai în joacă. mai în serios, copiii trăgeau la pompe la un loc cu oamenii mari.

Câte, câte nu'mi trec prin minte până se oprește trenul în gara fumurie! „Iată de ce ți-e așa de drag colțul acesta de pământ", mi s'ar putea spune; și totuși, judecând obiectiv, sunt și alte cauze cari mi l'au lipit de inimă.

Ori cine a umblat prin lume mai mult, trebue să recunoască, fără nici o exagerare, că *Brașovul este unul din orașele cele mai pitorești*. Da, da, unul din cele mai frumoase orașe, — nu surâde răutăcios doamnelor și domnilor cari stând toată ziua terasa sau în fumul cafelei dela Coroana, întorcându-vă acasă, vă închipuiți c văzut Brașovul.

Ori prin ce barieră ai in în oraș, fie că vii dela Câ pulung, Sighișoara sau Si cu ochii vrăjiți de coam Carpaților, ici colo cu cas fantastice pe vârfuri munți — cel dela Bran, c Râșnov sau dela Rupea, et (Ardealul e numit de sași *benburgen*, ținutul cu șapte cetăți teutone) — că pătrunzi în această mi nată așezare omenească pă feeria serpentinelor u brite de Bucegi, prin fer cătoarea trecătoare a Ti șului, ori pe ce stradă ai puca-o ca s'ajungi „la C

(Continuare in pag. 2-